

теорії кредитної справи. Для останніх навіть існує власний регулятор - Державна комісія з питань регулювання ринків фінансових послуг. Зазначені установи можуть здійснювати деякі з банківських операцій, але для цього вони повинні дотримуватися певних обмежень, встановлених законодавством. Такий підхід є характерним для країн із розвинутою економікою та власною кредитною системою.

Підсумовуючи, можна зазначити, що підхід до розуміння банківської системи України та поняття ринків фінансових послуг повною мірою відповідає стандартним підходам визначення понять банківської та кредитної систем, прийнятим у розвинених країнах.

Вороницька Єлизавета Олегівна

ст. гр. ФМ-21, ТНЕУ

Науковий керівник - к.е.н., доцент Савчук С.В.

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ У ДОХОДАХ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

На сьогодні податки відіграють визначальну роль у формуванні доходів як державного, так і місцевих бюджетів. Адже саме від ефективного застосування податкового методу формування дохідної частини залежить належне виконання органами влади різних рівнів своїх функцій. В сучасних умовах бюджетного реформування податкові надходження посідають важливе місце у державних доходах; займають найбільшу питому вагу у структурі доходів бюджетів, що у свою чергу, справляє визначальний вплив на соціально-економічний розвиток держави та регіонів.

Як відомо, податкові надходження – це встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі), а також місцеві податки та збори (обов'язкові платежі). Зокрема, до загальнодержавних податкових платежів, які формують дохідну частину місцевих бюджетів, належать податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість, акцизний податок, екологічний податок, рентна плата тощо [5; 8].

В сучасних умовах більшість місцевих бюджетів України характеризуються досить низьким рівнем акумуляції власних та закріплених джерел доходів, оскільки наявні обсяги податкових надходжень не забезпечують органи місцевого самоврядування достатніми й стабільними фінансовими ресурсами, що обумовлює фіскальний дисбаланс у регіонах.

Актуальною, відмітимо, і проблему підвищення рівня самодостатності муніципалітетів. Саме тому, реальним її вирішенням є посилення ролі податкових надходжень у доходах бюджетів [4].

Крім того, важливою умовою забезпечення зростання податкових надходжень до бюджетів є розширення та підвищення ефективності виробництва. Саме у сфері виробництва створюється нова вартість – національний дохід – джерело фонду заробітної плати, інших видів доходів фізичних осіб, прибутку підприємств, з яких сплачуються податки до бюджетів різних рівнів [6].

Практика фінансового забезпечення місцевого самоврядування свідчить про високу залежність місцевих бюджетів від податкового механізму формування доходів. Незважаючи на збільшення обсягу податкових надходжень із 98218 млн. грн. у 2015 році до 201005 млн. грн. у 2017 році, органи місцевої влади й досі не володіють достатніми фінансовими ресурсами для виконання покладених на неї функцій і завдань.

Так, у 2016 році до місцевих бюджетів надійшло 146902 млн. грн. податкових надходжень, а їхня частка у доходах становила 86,1%, у 2017 році - 201005 млн. грн., відповідно частка склала 87,6%. При цьому основним джерелом їх наповнення був податок на доходи фізичних осіб (у 2016 році питома вага даного податку у структурі податкових надходжень становила 53,7%, а у 2017 році – 55%). Попри переспрямування його значної частки до державного бюджету, він продовжує зберігати позицію найвагомішого за обсягом джерела дохідної частини місцевих бюджетів. Хоча питома вага податку на доходи фізичних осіб могла б бути ще вищою, проте проблемним питанням залишається приховування (тінізація) доходів у вигляді заробітної плати.

Що ж до місцевих податків та зборів, то вони поки що не відіграють суттєвої ролі у формуванні доходів місцевих бюджетів. Їхні надходження у 2016 році становили 42261 млн. грн., а у 2017 – 52587 млн. грн., але, незважаючи на збільшення обсягу, частка місцевих податків та зборів у структурі податкових надходжень місцевих бюджетів скоротилась з 28,8% у 2016 році до 26,2% у 2017 році [2;7].

Варто зазначити, що у зарубіжних країнах частка місцевих податків і зборів як власного джерела бюджетів місцевого самоврядування становить від 30% до 70%. Наприклад, у США за рахунок місцевих податків забезпечується 65% доходів місцевих бюджетів, у Франції – 60%, Великобританії – 36%, Японії – 33%.

Аналіз формування доходів бюджету міста Тернополя показав, що у 2016 році було акумульовано 729,8 млн. грн. податкових надходжень, а їхня частка у доходах становила 86,5%. У 2017 надійшло 1008,1 млн. грн., а частка становила 89,8%. Питома вага податку на доходи фізичних осіб у

структурі податкових надходжень у 2016 році склала 58%, а у 2017 році - 61%. Що стосується місцевих податків та зборів, то їх надходження до міського бюджету у 2016 році становили 203,3 млн. грн., а у 2017 – 268,2 млн. грн. Проте, не дивлячись на збільшення обсягу, питома вага місцевих податків та зборів у структурі податкових надходжень зменшилась на 1,2% [1].

Таким чином, вітчизняна практика свідчить про те, що вагомим джерелом в частині податкових надходжень до місцевих бюджетів залишається податок на доходи фізичних осіб – загальнодержавний податок, елемент та пропорції розподілу якого закріплюються централізовано. А тому зусилля місцевої влади щодо забезпечення приросту надходжень даного податку до місцевих бюджетів можуть мати виключно непрямий характер, а саме: створення робочих місць, підвищення інвестиційної привабливості територій, запобігання виплаті заробітної плати у конвертах, тощо.

Тому, посилення ролі податкових надходжень у формуванні місцевих бюджетів можливе за таких умов:

- формування податкової культури населення, у тому числі платників податків;
- інформування платників податків щодо податкового законодавства;
- роз'яснення щодо порядку застосування податкового законодавства та організація навчання платників податків;
- підвищення ролі органів місцевого самоврядування та податкової служби в легалізації доходів підприємців;
- удосконалення практики справляння місцевих податків та зборів, зокрема податку на нерухомість, який є потенційним джерелом диверсифікації доходів місцевих бюджетів в Україні;
- збільшення впливу органів місцевого самоврядування на наповнення місцевих бюджетів шляхом розширення їхніх прав стосовно місцевого оподаткування [3].

Отже, одним з найважливіших бюджетоутворюючих факторів доходів місцевого бюджету є податки. Підвищення ролі податкових надходжень, а також зростання обсягу їх питомої ваги у доходах є головним напрямом забезпечення фінансової стійкості місцевих бюджетів та розширення їх фінансової автономії. При цьому, доходи місцевих бюджетів повинні залишатися важливим інструментом зміцнення фінансової системи України.

Література:

1. Звіт про виконання дохідної частини бюджету міста Тернополя за 2016-2017 pp. URL: <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/informatsiya-pro-vikonannya-byudgetu/> (дата звернення: 22.10. 18).

2. Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік. *Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження»*, USAID. К., 2017. 92 с.

3. Іваницька М. П. Напрями посилення ролі податкових надходжень у системі доходів міських бюджетів. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=inek_2013_8_65 (дата звернення: 22.10.18).

4. Калмиков О. В. Оцінка місця податкових надходжень в доходах місцевих бюджетів. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/otsinka-mistsya-podatkovih-nadhodzen-v-dohodah-mistsevih-byudzhativ> (дата звернення: 21.10.18).

5. Кириленко О., Малиняк Б., Письменний В., Русін В. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади. *Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ»*. 2015. 396 с.

6. Попова С. П., Блохіна І. Р. Роль податкових надходжень у формуванні доходів бюджетів. *Наукові записки: зб. наук. пр.* Кіровоград. 2016. № 19. С. 140-148.

7. Ціна держави. URL: <http://cost.ua/budget/revenue/> (дата звернення: 21.10.18).

8. Кириленко О.П. Класичні засади оподаткування у вітчизняній системі. *Фінанси України*. 1999. Випуск 11. С.114-122

Гандзій Анастасія Романівна

ст. гр. МЕВМБм-11, ТНЕУ

Науковий керівник - к.е.н., доцент Скавронська І.В.

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК НА МІЖНАРОДНИХ КРЕАТИВНИХ РИНКАХ

На сьогодні тенденція глобального розвитку міжнародних економічних відносин сприяє процесу транснаціоналізації. Беззаперечно, транснаціональні корпорації відіграють важливу роль у світовому господарстві, оскільки вони є монопольними носіями прямих іноземних інвестицій та інноваційного потенціалу. Тим не менш, ТНК відіграють вагомую роль й на міжнародних креативних ринках. Адже вони задають тренди, розробляють нові формати проектів, стимулюють розробку новітніх продуктів і розвиток електронної комерції.

Під креативними індустріями прийнято розуміти галузь, що поєднує у собі створення, виробництво та комерціалізацію креативних ідей. Британський департамент культури, медіа та спорту визначив креативні індустрії як такі, що походять з індивідуальної творчості, вміння і таланту, та які мають потенціал до нагромадження багатства і створення робочих